

LLICENCIATURA ESPECIALITZADA EN TEOLOGIA FONDAMENTAL

Curs 2018 - 2019

Primer Semestre

DIJOUS

TF 1 L'obra de Lluc (Evangeli i Fets), una relectura inspirada del projecte de Jesús, ahir i avui.

(Seminari: 5 ectes)

El Seminari, que partirà de l'actual relectura exegetica dels textos de l'obra llucana, es proposa aprofundir en el coneixement dels textos fonamentals de l'evangeli de Lluc i de Fets, mirant d'actualitzar el seu missatge en temes cabdals (com la pregària, l'opció pels pobres, el universalisme, la salvació, el significat de la mort i de la resurrecció de Jesús, la concepció de l'Església...) des de la perspectiva de la teologia fonamental.

9.45 – 11.30 hores

(4, 11, 18, 25 octubre; 8, 15, 22, 29 novembre; 13, 20 desembre; 10, 17, 24 gener)

Prof. Xavier Alegre

TF 2 Afrontar la mort: La resposta de les grans religions a aquest drama humà (2,5 ectes)

Una de les certeses ineludibles de l'ésser humà és que tots morirem algun dia. Davant d'aquest drama humà, les religions intenten oferir no solament un consol sinó sobre tot sentit. La significació per a cada religió no és la mateixa perquè depèn de l'antropologia i de la teologia de cada religió. En aquest curs veurem la connexió entre elles a la vegada que oferim els elements principals de les grans religions sobre aquesta qüestió.

11.45 – 13.30 hores

(4, 11, 18, 25 octubre; 8, 15, 22 novembre)

Prof. Jaume Flaquer

TF 3 Relectura de la Doctrina social de l'Església (2.5 ectes)

Com deia Zygmunt Baumann, amb la caiguda del comunisme i l'auge del neoliberalisme, l'economia s'ha desconectat de la societat i de la política i ha acabat dominant-les. El resultat ha estat l'augment de la desigualtat, de la corrupció, una economia no sostenible etc. En aquesta situació, la Doctrina Social de l'Església agafa un nou interès: l'Església no ha construït una "doctrina econòmica" sinó un "pensament social" que veu l'economia al servei de la societat i la societat al servei de l'ésser humà. Un ésser humà dotat d'una dignitat "sagrada". D'aquesta manera, la Doctrina social de l'Església apareix com una proposta enriquidora per reconduir l'economia al servei de l'ésser humà concret, fins i tot en un món secularitzat i pluralista com l'actual. El curs prendrà com fil conductor el llibre: Bartolomeo Sorge *Introducción a la Doctrina Social de la Iglesia* (Sal Terrae, 2017).

11.45 – 13.30 hores

(29 novembre; 13, 20 desembre; 10, 17, 24 gener)

Prof. Josep Miralles

DIVENDRES

TF 4 Hermenèutica cristiana de la Sagrada Escripura. Pressupòsits crítics i criteris eclesials per a la interpretació de la Sagrada Escripura. (2,5 ect)

La Sagrada Escripura, com a obra literària creient, és capaç d'una pluralitat de sentits, però no d'una infinitud de sentits. L'assignatura ens introdueix a la problemàtica de la interpretació plural del text bíblic i a la seva actualització en el context de l'assemblea cristiana. Aquesta assignatura demana en els alumnes un coneixement suficient de la qüestió de la inspiració, veritat i cànon de la Sagrada Escripura. El proper curs es completarà amb una visió panoràmica de la història de l'exegesi.

9.45 - 11.30 hores

(5, 19, 26 octubre; 9, 16, 23, 30 novembre)

Prof. Jordi Latorre

TF 5 El fenomen místic (2). (2,5 ect)

El fenomen místic, que ens posa en contacte amb dimensions pregones de l'ésser humà en la seva relació amb el Misteri, és un fenomen comú a totes les religions i punt de trobada en la seva recerca d'Absolut. Aquest curs es proposa d'apropar-s'hi, tot llegint la tercera i quarta part de *El fenómeno místico. Estudio comparado* (Trotta, 1999). Val a dir que aquestes dues parts formen un conjunt que té sentit per si mateix i que es poden llegir independentment de les dues primeres.

9.45 – 11.30 hores

(14, 21 desembre; 11, 18, 25 gener)

Prof. Josep Giménez

TF 6 El argumento decisivo de la verdad de Dios: La “debilidad” de la figura de Cristo. (2,5 ect)

En regiones tradicionalmente cristianas se constata una lenta pero constante descristianización. Disminuye la práctica religiosa, se extiende una actitud agnóstica, y surge el llamado “nuevo ateísmo” (R. Dawkins, *El espejismo de Dios*). Se ha llegado a decir que el urgente compromiso a favor de los desfavorecidos relativiza de alguna manera el hecho de ser o no creyente. Ateos convencidos han pasado a afirmar la existencia de Dios apoyándose en argumentos cosmológicos (A. Flew, *Dios existe*; J. Monserrat, *Del ateísmo al teísmo por la razón científica*). El curso pretende mostrar, junto a los argumentos cosmológicos y antropológicos, que el argumento decisivo de la verdad de Dios es la vulnerabilidad humana de Cristo que culmina en la figura del Crucificado (J.M. Millás, *La fe cristiana en un mundo secular*).

11.45 – 13.30 hores

(5, 19, 26 octubre; 9, 16, 23 novembre)

Prof. José M. Millás

TF 7 Ric en misericòrdia. Una teologia al servei del poble de Déu. (2,5 ect)

Proposem la lectura i comentari del text d'Elizabeth A. Johnson, *Ric en misericòrdia*, Sal Terrae 2016, en el qual l'autora recull un bon elenc dels seus treballs teològics de forma que s'ofereix una bona visió de conjunt del seu pensament sempre sensible als reptes que te la nostra cultura. Per exemple, Johnson reivindica que la teologia sigui sensible a l'ecologia, a la defensa de la igualtat i els drets de les dones i a l'opció preferencial pels pobres.

11.45 – 13.30 hores

(30 novembre; 14, 21 desembre; 11, 18, 25 gener)

Prof. Núria Caum

DIJOURS

TF 8 Acercamiento a la noción jesuánica de Reinado de Dios. (2,5 ectes.)

“El Reino” se va convirtiendo en una expresión cada vez más frecuente entre los cristianos, y en el actual acercamiento a Jesús. De entrada puede no resultar una expresión muy “simpática” en nuestro mundo republicano. Buscando el origen, el significado y los contenidos de esa expresión tan típica de Jesús, analizaremos la primera parte del libro: *Otro mundo es posible... desde Jesús*, con la posibilidad de confrontar con algún otro libro de tema parecido.

9.45 - 11.30 hores

(7, 14, 21, 28 febrer; 7, 14, 21, 28 març)

Prof. José Ignacio González Faus

TF 9 La narración religiosa de Abraham, San Juan de la Cruz y San Francisco de Asís en confrontación con textos de Nietzsche, Rilke y Freud. (2,5 ectes)

El curso pasado tratamos los textos de los llamados ateos: Nietzsche, Rilke y Freud, presentados por Lou Andreas Salomé, como “animales religiosos”, y en secuencias (Silvana y Duino), que bien tenían que ver con el éxtasis o la mística. En este curso, y a partir del apartado III de mi libro *El poder narrativo de la religión*, trato que aquellos textos dialoguen con los de Abraham, San Juan de la Cruz y San Francisco de Asís. La religión entendida como lenguaje, es balbuceo humano y no prepotencia: nuestros personajes –unos y otros- siempre se están refiriendo a lo inefable, con rostro humano, sencillamente cogidos en una cita en la que escucharon la voz de lo inefable.

9.45 - 11.30 hores

(4, 11 abril; 2, 9, 16, 23, 30 maig)

Prof. Domingo Cía Lamana

TF 10 Religions i mística comparades (Seminari 5 ectes)

Lectura del llibre “Perspectivas del Absoluto” (ed. Herder), obra del mateix professor Melloni, que apareixarà a l’atardor del 2018. L’obra ofereix una presentació comparada de les set grans configuracions religioses (tradicions aborígens, judaisme, cristianisme, islam, hinduisme, budisme i taoisme) enteses com a radis d’una mateixa circumferència. En totes elles hi ha tres nivells de manifestacions que emanen del Centre i tornen a ell. Es tractarà de comprendre tant els elements específics de cada tradició com el comú impuls que les travessa.

11.45 - 13.30 hores

(7, 14, 21, 28 febrer; 7, 14, 21, 28 març; 4, 11 abril; 2, 9, 16, 23, 30 maig)

Prof. Xavier Melloni

DIVENDRES

TF 11 El problema del poder des de la sociologia i l'antropologia social.

(2,5 ectes)

“Ja sabeu que els governants de les nacions les dominen com si en fossin amos i que els grans personatges les mantenen sota el seu poder. Però entre vosaltres no ha de ser pas així.” (Mt 20, 25-27). Un curs on plantejarem el problema de poder, la dominació, des de el punt de vista de la sociologia i de l'antropologia social mitjançant la lectura crítica d'alguns capítols de dos llibres recents: *Sobre el poder* de Byung Chul Han i el llibre *Anarquismo y antropologías*, Beltran Roca coordinador. Veurem quins aspectes interpel·len a la tradició cristiana.

9.45 – 11.30 hores

(8, 15, 22 febrer; 8, 15, 22, 29 març)

Prof. Joan Carrera

TF 12 La fe en el Ressuscitat: com l'hem d'entendre? Una aproximació a partir dels testimoniatges bíblics i sistemàtics (2,5 ectes)

En aquest curs volem fer una aproximació a la fe en la resurrecció de Jesús i el seu significat per a nosaltres, a partir dels fonaments bíblics, hermenèutics i teològics. Partirem d'una lectura de Hans Kessler “La resurrección de Jesús” com a text base per conduir les nostres passes que ens portin a entendre millor el significat antropològic i teològic d'aquest punt fonamental de la nostra fe.

9.45 – 11.30 hores

(5, 12 abril; 3, 10, 17, 24, 31 maig)

Prof. Llorenç Puig

TF 13 Lectura i comentari de varies obras de Luter. (2,5 ectes)

Temes a tractar: Introducció. 1. La situació d'Alemanya en l'època de Luter. 2. Origen i temes de la espiritualitat de Luter. 3. “Controversia de Heidelberg” (1518): origen de la teologia luterana. 4-5: Lectura i comentari sobre “el Parenostre” (1518). 6. “Comentari sobre el Magnificat (1520/21): Luter i la mariologia. 7. “De servo arbitrio” (1525): Textos escollits.

11.45 – 13.30 hores

(8, 15, 22 febrer; 8, 15, 22, 29 març)

Prof. Hèctor Vall

TF 14 La glòria de Jesús en l'evangeli segons Joan (Evjn) (2.5 ectes)

Jesús en l'Evjn és presentat amb trets clarament gloriosos. Fins i tot la passió i la mort de Jesús participen d'aquesta visió gloriosa. Tanmateix, és possible percebre també en el Jesús joànic un contrapunt d'abaixament o de kénosi? Es pot considerar l'encarnació que presenta el pròleg com un abaixament? Quines conseqüències es poden treure d'aquest tema?

11.45 – 13.30 hores

(5, 12 abril; 3, 10, 17, 24, 31 maig)

Prof. Oriol Tuñí

FORMACIÓ PERMANENT Curs 2018 - 2019

Primer trimestre

Matí: de 11.30 a 13.30 hores

Conceptes clau dins la història de l'ètica: Consciència, sentiments, esperança

Continuant amb els conceptes clau, el curs es proposa desenvolupar tres conceptes presents en la majoria de teories ètiques i, d'alguna manera, són conceptes relacionats entre si. Hi ha sentiments que neixen de la consciència, i, per altra banda, existeix una forma de consciència que es vincula al futur en forma d'esperança.

Prof. Margarita Mauri

3, 10, 17, 24 de octubre.

L'escatologia de l'Antic Testament

Temes a tractar: 1. Un Déu que es manifesta en la història. 2. Una saviesa sobre la vida i la mort. 3. La Llei i la seva rellevància escatològica. 4. La meta de l'esperança de l'Antic Testament.

Prof. Josep Giménez

31 octubre, 7, 14, 21 novembre

Jesucristo revelador.

La teología tradicional ha insistido mucho más en el aspecto redentor de Jesucristo que en el aspecto revelador, tan central en el Nuevo Testamento. Un acercamiento a los evangelios permite descubrir en el acontecimiento de Jesús una revelación de Dios que corrige muchas de las ideas humanas sobre Dios al que "nadie ha visto nunca", y una revelación sobre nuestro ser humano que llega hasta nuestra dimensión más íntima. Precisamente en este contexto se percibe mucho mejor el sentido de la confesión de plena divinidad y plena humanidad de Jesucristo.

Prof. José Ignacio González Faus

28 novembre, 12, 19 desembre.

Tarda: de 15.30 a 17.30 hores

La fe cristiana en una sociedad secularizada y pluralista.

En nuestra sociedad se constata de modo evidente un proceso de descristianización lento pero progresivo. Disminuye la práctica religiosa y aparece con frecuencia una actitud indiferente o agnóstica ante la cuestión religiosa; la razón humana, influida por la ciencia y la técnica, cree poder prescindir de Dios. El curso pretende tratar las causas de este proceso de descristianización, e indicar cuáles pueden ser los contenidos de la fe cristiana que permitan vivirla de modo razonable en una sociedad secularizada y pluralista, evitando reacciones de carácter radical y fundamentalista. Texto de referencia: J. M. Millás, *La fe cristiana en un mundo secular*.

Prof. José M. Millás

3, 10, 17, 24 octubre.

L'èsser humà, a la recerca de sentit

Som ésser oberts i en projecte. Tots tenim el repte de trobar un sentit a la nostra existència. Aquesta tasca s'esdevé ben complexa en el context tan plural i divers en què vivim. Per això, proposem el comentari del text de J.A. Estrada, El sentit i el sense sentit de la vida. Preguntes a la filosofia i a la religió, per tal d'abordar les diferents dimensions de la pregunta pel sentit de la vida així com fer una aproximació a les diverses respostes que s'han donat en la nostra cultura occidental i apuntar com la fe cristiana duu a terme la seva proposta de sentit.

Prof. Núria Caum

31 octubre, 7, 14, 21 novembre.

Llibertat i universalitat de Déu en els llibres de Rut i de Jonàs

L'obra bíblica que porta el nom de Rut és un dels més breus de l'Escriptura. Malgrat això sempre ha fascinat els lectors de la Bíblia, la gràcia i la simplicitat del relat, al costat de la noblesa i bellesa de la narració que en fan un dels llibres bíblics als quals es retorna sempre amb gust a causa del seu gruix humà, religiós i poètic. Una autèntica perla de la literatura mundial que desvetlla interès no només pel seu valor estètic i literari, sinó, sobretot, pel missatge multiforme que transmet, representant una lúcida correcció a qualsevol restricció teològica.

Prof. Teresa Solà

28 novembre, 12, 19 desembre.

Segon Trimestre

Matí: de 11.30 a 13.30 hores

•

Les accions simbòliques i profètiques a l'Antic Testament

Quan parlem dels profetes més aviat ens centrem en el missatge que ells transmeten mitjançant les seves paraules contextualitzades en els diferents moments històrics que van viure. Quan, però, estudiem les seves activitats, sempre interpelladores, veiem que sovint les seves paraules van trobar resistència entre els qui les escoltaven. Aquest curs pretén fer-nos descobrir que, davant aquestes resistències a les seves paraules, els profetes feien servir un altre llenguatge, el simbòlic, que sovint té la força de trencar la resistència i que es fonamenta en les accions realitzades pels profetes i/o en les vides dels mateixos convertides en símbol i en missatge definitiu per a la vida del poble. En el curs veurem què són els actes simbòlics i exemples de diferents actes simbòlics dels profetes i el que volen dir a l'Antic Testament. Tot això de cara a descobrir com en l'actualitat sovint es donen molts actes simbòlics que també pretenen el canvi i la conversió a les nostres societats.

Prof. Rafael de Sivatte

9, 16, 23, 30 gener.

L'obra de Lluc (Evangeli i Fets), una relectura inspirada del projecte de Jesús, ahir i avui.

Prof. Xavier Alegre

6, 13, 20 febrer

Els relats de la passió i la mort de Jesús en els quatre evangelis

D'una banda, resulta impressionant el contrast entre la passió i la mort de Jesús segons Marc i la versió que ofereix l'evangeli segons Joan. D'una altra banda, les interpretacions que Mateu i Lluc fan de la passió segons Marc són molt diferents. Aquesta diversitat de les quatre interpretacions fan palesa la riquesa d'aquest relat, un dels més antics del Nou Testament.

Prof. Oriol Tuñí

27 febrer, 6, 13, 20 març.

“Noves fronteres, un mateix compromís”. Reptes actuals del diàleg fe-justícia.

Quan Cristianisme i Justícia va publicar el número 200 dels seus Quaderns, va proposar una lectura dels reptes actuals per a la justícia que interpel·len al seu torn a la fe. També proposava certes actituds i valors que resulten irrenunciables per enfrontar aquests reptes. El curs analitzarà i aprofundirà alguns d'aquests temes: La justícia, la igualtat i el dret a la diferència. La compassió, la cura i la misericòrdia. La problemàtica dels immigrants i refugiats. El lloc de la utopia i la capacitat de estar i treballar en el present. Utilitzarem alguns quaderns de Cristianisme i Justícia com a base del curs.

Prof. Josep Miralles

27 març, 3, 10 abril

Tarda: de 15.30 a 17.30 hores

Meravelles de l'Antic Egipte

La cultura i civilització de l'antic Egipte ha despertat molta curiositat entre el gran públic. Ja sigui per les seves piràmides, temples i tombes, o potser per la seva curiosa religió, politeïsta i amb un panteó de més de 1.500 divinitats. Els temes que tractarem en aquestes sessions són diversos aspectes d'aquesta civilització mil·lenària con la literatura, els costums, les festivitats religioses, les creences funeràries, el Més Enllà i el monogràfic d'algun faraó singular com Akhenaton o Cleòpatra VII.

Prof. Irene Cordón

9, 16, 23, 30 gener.

El col·lapse de la fe cristiana a Catalunya: reflexions i perspectives

1. Dades sociològiques. Causes del fenomen: control social, fi de la por, pluralisme, crisi del llenguatge, imatge de Déu. 2. Estructura de la ment i funcions simbòliques. Espiritualitats i religions en el camp mental. 3. Religions i espiritualitats en la cultura humana. Panorama històric i actualitat. El jo oriental i el jo occidental i les seves dimensions. 4. Una restauració de la Fe cristiana. La recuperació dels relats simbòlics. Jesus i el capgirament social.

Prof. Ramon M. Nogués

6, 13, 20, 27 febrer

Ecologia i integritat de la Creació

Segons el Consell Ecumènic de les Esglésies: presupostos; “Església i Societat” (1966); “Upsala, 1968; el problema de la tecnologia; el problema nuclear; “Pau, Justícia, Ecologia”: Vancouver, 1983-Basilea, 1989; Graz, 1997. 2. “Entre el diluvi i l'arc de San Martí”: Seul 2000; “Carta ecumènica europea”, 2001. 3. Punt de vista de la Ortodòxia: a) la Creació; b) la Creació desintegrada; c) la Creació transfigurada. 4. Punt de vista catòlic: a) *Sollicitudo Rei Socialis* (1987) i Missatge Pau (1 gener 1990), b) Papa Francesc, Encíclica *Laudato Sii*

Prof. Hèctor Vall

6, 13, 20, 27 març.

La Bíblia des de l'Art. Aproximació a alguns llibres de l'Antic i el Nou Testament. Curs d'estètica religiosa.

Són moltes les obres de la Història de l'Art que s'inspiren en la Bíblia. Artistes de diferents èpoques i estils varen veure en les narracions dels diferents llibres sagrats una font d'inspiració. Resseguir aquestes imatges que al llarg de la història foren creades, ens poden apropar a la Teologia des de la perspectiva de l'Art.

Prof. Ma Àngels Turon

3, 10 abril

Tercer Trimestre

Mati: de 11.30 a 13.30 hores

La fe que edificó el románico catalán

El conocimiento que tenemos de las iglesias románicas de los Pirineos, especialmente de la Vall de Boí, consiste casi exclusivamente en una valoración arquitectónica-artística. Pero, tenemos un gran desconocimiento sobre el tipo de sociedad, el sistema de organización, las celebraciones de la fe y la teología que orientó y fundamentó la construcción de estas iglesias. En estas clases nos proponemos remediar este vacío. Haremos una introducción a la teología, arquitectura y sociedades del románico de los Pirineos. Temas a desarrollar: 1. Marco Histórico: siglos VI-XI. La comunidad local. II. Teología del Apocalipsis en el románico: una teología política. La comunidad creyente. III. Dios, poder (violencia) y naturaleza. En piedra y pintura. La comunidad humana.

Prof. Ricardo Barba

8, 15, 22 maig

Dimensión caritativa social de la evangelización en “Evangelii gaudium”

Presentaremos de manera clara y sencilla la frescura y profundidad de la acción caritativa social que nos propone el papa Francisco en la “Evangelii Gaudium” y que este mundo necesita. Expondremos de manera pedagógica los contenidos fundamentales de la dimensión social de la evangelización, para comprender como debe integrarse la acción caritativa social en la misión evangelizadora de la Iglesia aquí y ahora.

Prof. Armando Cester

29 maig i 5 juny

Tarda: de 15.30 a 17.30 hores

Benedicció o maledicció original?

Quina és la capacitat original del Ser Humà per a créixer i evolucionar? Hem de partir d'una maledicció, però no pot ser una benedicció? En qué ens pot ajudar la psicologia profunda/dinàmica i la transpersonal sobre aquesta capacitat? Pot ser explicat pel pecat (original) però no hi podria haver una altra forma des d'aquestes ciències citades? És l'angoixa, factor de mites? Farem una aproximació als temes de “La benedicció original”, l'inconscient individual i col·lectiu, origen de la fe, els nivells de consciència. Tot aquest nou paradigma emergent té en compte una ment participativa i la vida o camí interior. I com sempre, el Punt de Partença: la pròpia biografia existencial.

Prof. Jaume Patuel

8, 15, 22 maig

Proyecto tecnológico y Reino de Dios

Abordaremos cómo los desafíos teológicos que plantean las fronteras tecnológicas se despliegan en tres ejes fundamentales: la comprensión del ser humano como imagen de Dios (Gen 1,27), el encargo de dominio sobre la creación (Gen 1,28), y la realidad del mal (Gen11,1-9). El primer desafío lo marca el reto que para la antropología teológica supone el éxito de la metáfora de la máquina para definir lo humano. En el segundo desafío, el encargo de dominio, surgen preguntas en clave antropológica y escatológica como ¿cuál es el alcance y extensión de este dominio? y ¿cuál es el papel de la obra humana en el futuro de la creación entera? Y el último desafío nos remite a la realidad del mal y a la responsabilidad personal y colectiva en él.

Prof. Francisco J. Génova

29 maig i 5 juny